

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัญหา

มนุษย์ได้รวมกันเป็นสังคมมาช้านานหลายพันปี การที่มนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคมหรือรัฐนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต สามารถแสวงหาความสุขได้สูงสุดภายใต้การมีรัฐ หรือสังคมการเมือง โดยได้รับการปกป้องและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะตามแนวคิด สำนักสัญญาประชาคม จอห์น ล็อค กล่าวไว้ว่า“การรวมเข้าเป็นประชาคมเพื่อการดำรงชีวิตอันสะดวกสบาย ปลอดภัย และสงบสุขระหว่างกัน ในการใช้ทรัพย์สินของตนอย่างปลอดภัย และมีความปลอดภัยยิ่งขึ้นจากผู้ที่ไม่อยู่ในประชาคม”¹ ดังนั้นรัฐเกิดขึ้นมาก็เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว คือปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ การที่มนุษย์เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ภายใต้สังคมการเมือง ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจรัฐ ภายใต้อำนาจของผู้ปกครอง ก็เพื่อให้รัฐเป็นผู้คุ้มครองปกป้องสิทธิ และเสรีภาพ มิได้เข้ามาอยู่ในรัฐเพื่อให้รัฐละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของมนุษย์ ดังนั้นการดำเนินการของรัฐไม่ว่าจะเพื่อความสงบเรียบร้อย เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง ของสังคม ของรัฐ จะต้องอยู่บนพื้นฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของมนุษย์ของประชาชน ซึ่งมีรากฐานที่มาจากกรยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อันเป็นสิทธิธรรมชาติแต่ดั้งเดิมติดตัวมนุษย์ทุกคนมาแต่แรกเกิด เป็นการรับรองคุณค่าของความเป็นคน ซึ่งรัฐไม่อาจไปกระทำการละเมิดล่วงล้ำหรือกระทำละเมิดโดยประการใดๆ

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตก สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนย่อมจะต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกัน การที่ประชาชนไทยยอมอยู่ใต้การปกครองของประเทศ ของรัฐ เพื่อให้รัฐคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชาวไทยทุกคน มิใช่ให้รัฐมาละเมิดสิทธิและเสรีภาพ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2534 กำหนดว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อันเป็นข้อกำหนดสัมพันธภาพระหว่างรัฐกับพลเมืองของรัฐ ว่าประชาชนมีขอบเขตสิทธิและ

¹ เอ็ม.เจ. ฮาร์มอน เสน่ห์ จามริก แปล, ความคิดทางการเมืองจากเพลโตถึงปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2501), หน้า355

เสรีภาพแค่นั้น

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งในด้านชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ของรัฐนั้น รัฐจึงได้ออกกฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครอง และเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ของประชาชน คือการป้องกันประชาชนมิให้ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพอันก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม รัฐโดยองค์กรของรัฐจะเป็นผู้เข้าไปพิจารณาดำเนินการจับกุมผู้ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตัดสินลงโทษผู้ละเมิดนั้น เป็นการป้องกันสุจริตชนมิให้ถูกละเมิด รัฐจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จำต้องมีการตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาให้การต่างๆเป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ จำต้องมีการตั้งกระทรวงทบวงกรม กองต่างๆ² โดยมีองค์กรของรัฐเป็นผู้รักษากฎหมาย และบังคับใช้ กระบวนการดังกล่าวคือ กระบวนการยุติธรรม องค์กรแรกที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรกระทำคามผิดของผู้กระทำผิด คือ ตำรวจ ซึ่งเมื่อเกิดการกระทำคามผิดอาญา หรือ มีการกล่าวหาว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กระทำคามผิดอาญา คือความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หรือละเมิดผู้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการจับกุมผู้กระทำคามผิดนั้นมาดำเนินคดี ตามขั้นตอนของกฎหมาย และจากการดำเนินการของรัฐโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าว จึงเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ตั้งแต่การจับกุม คမ်းขัง กักขัง ปรับ ทรัพย์สิน เป็นการละเมิดสิทธิของผู้กระทำคามผิดซึ่งกฎหมายให้อำนาจไว้ในระดับหนึ่ง แต่การละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา หรือการยอมรับสิทธิของผู้ต้องหาในแต่ละประเทศก็แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีใช้อยู่ในประเทศนั้นๆ

รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีใช้อยู่สามารถแบ่งแยกได้ตามแนวทางทฤษฎีรูปแบบของ ศาสตราจารย์เฮร์เบิร์ต แพคเกอร์ เป็นรูปแบบการป้องกันอาชญากรรม และรูปแบบของกระบวนการนิติธรรม ในประเทศที่มีการจัดรูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบการป้องกันอาชญากรรมนั้นย่อมเน้นถึงสิทธิของผู้ต้องหาน้อยกว่าประเทศที่จัดรูปแบบตามแนวกระบวนการนิติธรรม³ โดยทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมนั้นต้องการส่งเสริม

² วารี นาสกุล ธีระ ศรีธรรมรักษ์ เดชา ศิริเจริญ ประเสริฐ ตันศิริ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 77

³ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, บุญทิพย์ ผ่องจิตร์ แลนเกรฟ, ประธาน วัฒนวานิชย์ และอภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ:สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมูลนิธิโครงการตำรา สหาคคมสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2529), หน้า (1)

ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งควบคุม ระวัง และปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก⁴ ส่วนทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมนั้น ตรงกันข้ามกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม โดยพิจารณาในแง่มุมมองของการคุ้มครองสิทธิบางอย่างของประชาชนมากกว่าการพยายามป้องกันอาชญากรรม⁵ การที่รัฐเข้าจำกัดสิทธิของบุคคลบางประเภทเพื่อประโยชน์ของตัวบุคคลนั่นเอง และเพื่อสังคมส่วนรวม หรือที่เรียกว่า “การควบคุมโดยสังคม (Social Control)” เป็นวิธีการของสังคมในอันที่จะควบคุมความประพฤติของสมาชิกทุกคนแห่งสังคมนั้น ให้อยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อความมั่นคงดำรงอยู่ของสังคม และความเป็นปกติสุขของสังคมนั้นทุกคน⁶ ฉะนั้นเหตุผลของการที่สังคมต้องควบคุมความประพฤติจึงสรุปได้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิของสมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้น มิให้ถูกละเมิดโดยบุคคลอื่น
2. เพื่อควบคุมสมาชิกแต่ละคนมิให้ปฏิบัติการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อ

สวัสดิภาพ และความมั่นคงของสังคมนั้นเป็นส่วนรวม⁷

ดังนั้นการที่รัฐเข้าจำกัดสิทธิของบุคคล จึงมิใช่การเลือกปฏิบัติ แต่รัฐจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของการจำกัดสิทธิทั้งหลายไว้ให้ชัดแจ้งเพราะการที่รัฐหลักเล็งไม่ยอมรับรู้ถึงมาตรฐานขั้นต่ำย่อมหมายถึงการที่รัฐไม่ยอมรับว่าสิทธินั้นได้มีอยู่เยี่ยงสิทธิ⁸ ดังนั้นการให้ความยุติธรรมในทางอาญาในทฤษฎีที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดความผิดแผกแตกต่างของสิทธิโดยธรรมชาติของผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าว

ปัจจุบันผลสืบเนื่องจากวิวัฒนาการเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ยุคข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศ การเสนอข่าว แดงข่าวของรัฐ และการเสนอข่าวความเป็นไปของสังคม ถูกเรียกร้องจากสังคมว่าต้องเป็นไปอย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา ต้องมีเสรีภาพในการเสนอข่าวในทุกทุกด้าน โดยมีเหตุผลว่า ทุกคนมีสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่จริงในสังคมของตน สิทธิและเสรีภาพในการสื่อสารนี้ได้ถูกเรียกร้องและมีมานานแล้ว จอน สจิวต มิลล์ (2349 - 2416) นักปรัชญาที่มีชื่อเสียง เคยกล่าวไว้ว่า ส่วนดีข้อแรกของเสรีภาพในด้านการแสดงความคิดเห็นนั้น ก็คือผลประโยชน์ของมหาชน เพราะถ้าหากว่าสิ่งที่ถูกห้ามไม่ให้โฆษณาเป็นความจริง ก็เท่ากับมนุษยชาติถูกปิดความรู้ในเรื่องความจริง และนั่นย่อมเป็นความเลวร้ายที่เห็นได้ชัด ถ้าห้ามไม่ให้แสดงออกอย่างครึ่งจริงครึ่งเท็จ มนุษยชาติก็หมด

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4

⁶ ชาย เสวกุล, อาชญาวิทยา และทัณฑวิทยา. (กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), หน้า 185

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 186

⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 1

โอกาสที่จะแยกความแตกต่างของสิ่งที่เท็จออกจากสิ่งที่จริงแท้ และถ้าหากสิ่งที่ถูกห้ามนั้นเป็นเท็จหมด มนุษยชาติก็ได้ถูกปิดโอกาสที่จะได้ประโยชน์ในอันที่จะให้ความมั่นใจในความจริงของสิ่งที่เชื่อถือมาแต่ดั้งเดิม โดยของจริงที่ปรากฏนี้เป็นเท็จ ด้วยเหตุนี้ การห้ามโฆษณาความคิดเห็นจึงเป็นโทษต่อสังคมเสมอไป “สำหรับข้าพเจ้าแล้ว การปิดปากมนุษย์คนหนึ่ง ไม่แต่เป็นการกีดกันเขาจากสิทธิของเขาเท่านั้น โทษที่สำคัญของการไม่เปิดให้มีการแสดงทัศนะนั้นเท่ากับเป็นการปล้นชาติพันธุ์มนุษย์ ทั้งคนรุ่นหลังและรุ่นปัจจุบัน โดยเฉพาะกับคนที่มีความเห็นขัดแย้งกับทัศนะดังกล่าว ยิ่งกว่าคนที่ความคิดเห็นลงรอยด้วยเสียอีก”⁹ และแนวความคิดดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับและรองรับโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ได้รับรอง สิทธิการสื่อสาร (Right to Communicate) ไว้ในข้อที่ 12, 19, และ 20 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อที่ 19 ระบุว่า

“ทุกคนมีอิสรภาพแห่งความเห็น และการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความเห็นโดยปราศจากการแทรกสอด และที่จะแสวงหา รับ และแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็น ไม่ว่าโดยวิธีใดๆ และไม่คำนึงถึงเขตแดน”

(The Universal Declaration of Human Rights, Article 19 : “ Everyone has the right to freedom of opinion and expression ; this right includes freedom to hold opinion without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.”)¹⁰

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 18 กล่าวว่า “ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิด”

(Article 18 : Everyone has the right to freedom of thought)¹¹

ซึ่งเจตนารมณ์สำคัญมุ่งที่จะสนับสนุนการใช้สื่อมวลชนเพื่อการกระจายข่าวสารอย่างเสรี และส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสที่จะ “แสวงหา รับ และกระจายข่าวสาร” อย่างทั่วถึง

Jean d' Arcy มีความคิดว่า สิทธิด้านข่าวสารหมายถึง สิทธิของประชาชนที่ “จะทราบ” และที่ “จะรับทราบ หรือบอกเล่า” เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมโดยปราศจากการแทรกซ้อนจากเจ้าหน้าที่ภายนอก ส่วนสิทธิการสื่อสารนั้นครอบคลุมถึงบรรดาสิทธิต่างๆ ที่จะมี

⁹ มอริซ แครนตัน ส. สิวรักษ์ แปล, ปรัชญาการเมือง 4 บทสนทนาทางการเมืองเรื่องเสรีภาพและประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ปารายสาร, 2535), หน้า 26 - 27

¹⁰ บุญเลิศ ศุภดิolk, สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย, พิมพ์ครั้งแรก(กรุงเทพฯ:สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2527) หน้า 1

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5

ส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารทั้งหมด ตลอดจนการใช้สื่อสาธารณะทุกประเภทเพื่อถ่ายทอดความคิดเห็น ความหวัง และปัญหาต่างๆ สิทธิการสื่อสารจึงมีความหมายกว้างกว่าสิทธิด้านข่าวสาร¹²

องค์การสหประชาชาติ (UNESCO) กล่าวว่า

“สิทธิการสื่อสารเกี่ยวโยงถึงปัญหาต่างๆ มากมาย อาจมีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม และสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรในสังคมทุกระดับ สิทธิการสื่อสารเกี่ยวข้องกับรัฐ ชุมชน สถาบันสื่อมวลชน และรัฐบาล ตลอดจนองค์กรกลุ่มบุคคลต่างๆ สิทธิการสื่อสารอาจวิวัฒนาการมาจากสภาพสังคม วัฒนธรรม และศาสนา รัฐธรรมนูญ นโยบายกฎหมาย และระเบียบพิธีของรัฐบาล ข้อบังคับขององค์กร และนโยบายและการปฏิบัติของสถาบันสื่อมวลชน สิทธิการสื่อสารนี้ย่อมมีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย”¹³

จากการเรียกร้องต้องมีเสรีภาพในการเสนอข่าว รับรู้ข่าวดังกล่าว ดังนั้นในปัจจุบัน ข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงมีการแถลงข่าว และถูกเสนอข่าวจากสื่อมวลชนจำนวนมาก รวมทั้งการแถลงข่าว และเสนอข่าว ในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ การจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ จนทำให้การเสนอข่าวของสื่อมวลชน และการแถลงข่าวการจับกุมมีการเสนออย่างไม่มีขอบเขต ปราบกฏดังตัวอย่างภาพการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับต่อไปนี้ และในภาคผนวก (เนื่องจากการเสนอข่าวแถลงข่าวผลการจับกุมดังกล่าวยังไม่แน่ชัดว่าเป็นการละเมิดสิทธิตามกฎหมายหรือไม่ จึงขอปกปิดที่มาของภาพ ชื่อบุคคลและรายละเอียดบางส่วนในที่นำมาเป็นตัวอย่างในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้)

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 3

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6

ภาพการแถลงข่าวจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ

ภาพการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาหญิงชาวต่างชาติกระทำผิดค้าประเวณี

กรณีจับผู้ต้องหาหญิงชาวต่างชาติกระทำผิดค้าประเวณี

ภาพการจัดแสดงข้าวผลการจับกุมเด็กนักเรียนอาชีวะ
ทะเลาะวิวาท พร้อมของกลาง

การเสนอข่าวของสื่อมวลชนและการแถลงข่าวผลการจับกุมของข้าราชการตำรวจ จึงทำให้ผู้ที่ตกเป็นข่าวได้รับผลกระทบต่อจิตใจ มีผลกระทบต่อญาติของผู้ถูกจับกุม รวมทั้งมีผลต่อมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อผู้ถูกจับกุม

จะเห็นว่าในปัจจุบันยุคข้อมูลและข่าวสารมีการแถลงข่าวถึงผลการจับกุมคดีสำคัญๆ มากมายโดยหวังผลในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ซึ่งการเสนอข่าว แถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำผิดนั้นถึงแม้จะเป็นการแถลงข้อเท็จจริงแต่ก็มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้กระทำผิดในด้านจิตใจ การแถลงข่าวผลการจับกุมดังกล่าวจึงเป็นทั้งข้อดีและข้อเสียในตัวเอง ก่อนจะพิจารณาว่า การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่นั้น เราน่าจะมาพิจารณาถึง คำว่า “สิทธิ” สิทธิของมนุษย์ในสังคมทุกคนควรมีแค่ไหน สิทธิของผู้กระทำผิดที่ไปละเมิดผู้อื่น หรือละเมิดต่อสังคมควรมีแค่ไหน สิทธิในการดำเนินการของรัฐ หรือข้าราชการตำรวจในฐานะเป็นองค์กรของรัฐ ควรคำนึงถึงสิทธิของสังคม หรือสิทธิของผู้กระทำผิดมากกว่ากัน การคุ้มครองสิทธิของสังคม หรือสิทธิของผู้เสียหายโดยไม่กระทบต่อสิทธิของผู้กระทำผิดจะกระทำได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้แล้วรัฐควรจะจำกัดสิทธิของแต่ละฝ่ายเพียงใด

จากการพัฒนาแนวความคิดในด้านสิทธิการสื่อสาร(Information right) จึงทำให้เกิดการแถลงข่าว การเสนอข่าวมากมาย โดยไม่ได้คำนึงถึงสิทธิในการพิทักษ์เรื่องส่วนตัว (Privacy preservation rights) การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดต่างๆจึงมิให้พบเห็นอยู่ทั่วไป ทั้งความผิดที่มีปัจเจกบุคคลเป็นผู้เสียหาย และรัฐเป็นผู้เสียหายเพียงฝ่ายเดียว โดยแยกให้เห็นได้ชัดเจนได้ดังนี้

ในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาแยกเป็น 2 กรณี

กรณีแรก เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิด กระทำละเมิดต่อสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งมีผู้ได้รับความเสียหาย เช่น คดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฯลฯ

กรณีที่สอง เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิด กระทำละเมิดต่อกฎของสังคม ต่อกฎหมาย ที่กำหนดว่าสิ่งนั้นเป็นความผิด โดยไม่มีคู่กรณี ไม่มีบุคคลหรือเอกชนเป็นผู้เสียหาย แต่เป็นความผิดที่รัฐกำหนดในกฎหมายว่าเป็นความผิด เช่น คดียาเสพติด คดีเกี่ยวกับการค้าประเวณี คดีการพนัน ฯลฯ

ในความผิดทั้งสองกรณิดังกล่าว สิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน หรือของสังคมควรจะมีมากกว่ากัน เราจะใช้อะไรเป็นเครื่องวัด จะให้เกณฑ์อะไรเป็นมาตรฐานในการตัดสิน ว่าสิทธิของปัจเจกชน หรือสิทธิของผู้กระทำความผิด หรือสิทธิของสังคม ควรจะอยู่ระดับใดแค่ไหนจึงจะพอดี

การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเปรียบเสมือนดาบสองคม อาจจะทำให้เกิดผลดีต่อสังคมและขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดผลร้ายต่อปัจเจกชน หรือผู้กระทำความผิดในด้านจิตใจหรือความรู้สึก หากคำนึงถึงสิทธิของปัจเจกชน หรือผู้กระทำความผิดมากเกินไป สิทธิของสังคมหรือผู้เสียหายก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง แต่ถ้ามองเฉพาะในแง่ความสงบของสังคม หรือผู้เสียหายก็อาจจะละเมิดสิทธิของผู้กระทำความผิด จะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การปฏิบัติกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายไปคนละทาง สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญหาได้ทำให้ศักดิ์ศรีของประชาชนมีตามความเป็นจริงไม่ มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอ้างว่า “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย” “เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย” หรือไม่ก็เป็นสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ซึ่งคลุมเครือไม่ชัดเจน แม้แต่ผู้ใช้กฎหมายเองก็แสวงไม่รู้ว่ามิชอบเขตขนาดไหน อย่างไร เพื่อความมั่นคงของรัฐ เพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน แม้กระทั่งเหตุผลอื่นตามแต่ใจคิดมาเป็นเหตุในการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในเรื่องของสิทธิมนุษยชนจึงเป็นปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนขัดแย้งกันในตัวเอง เพราะมีปัญหาช่องว่างระหว่างอุดมการณ์ของสิทธิมนุษยชนกับการปฏิบัติ สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องอุดมการณ์ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต้องปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสังคม แต่ละประเทศ เนื่องจากความขัดแย้งหรือฝ่าฝืนต่ออุดมการณ์สิทธิมนุษยชน อาจแตกต่างกันได้แล้วแต่เวลา และสถานที่ ถึงแม้ว่าความขัดแย้งในเรื่องดังกล่าวจะมีอยู่ทั่วไปในทุกสังคมก็ตาม แต่มิได้หมายความว่า การขัดแย้งหรือฝ่าฝืนต่ออุดมการณ์สิทธิมนุษยชนของสังคมหนึ่งจะเป็นการฝ่าฝืนของทุกสังคม เพราะแต่ละสังคมย่อมมีกฎ ระเบียบ และวัฒนธรรมของตนเอง

เพื่อความเหมาะสมและสวัสดิภาพของสมาชิกแห่งสังคมนั่นเอง สิ่งที่มีมองว่าผิดในสังคมหนึ่งอาจเป็นการถูกต้องถ้าปฏิบัติอย่างเดียวกันในอีกสังคมหนึ่ง หรือการมองว่าผิดในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง แต่ในสังคมเดียวกันนั้น เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป การกระทำอาจจะไม่ถูกมองว่าเป็นสิ่งผิดหรืออาจเป็นสิ่งที่ยอมรับและถือว่าถูกต้องก็ได้ เพราะทุกสังคมทุกประเทศในแต่ละยุคแต่ละช่วงเวลา มีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และแนวความคิดทางกฎหมาย ฉะนั้นหลักอุดมการณ์ทั้งหลายมิใช่สิ่งที่สิ่งสถิตย์อยู่ในสูญญากาศ หากย่อมมีรากฐานเป็นมาและสัมพันธ์อยู่กับสภาวะแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมตามกาลและเทศะ โดยอาศัยรากฐานความเป็นมา และสภาวะแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมนี้เองที่หลักอุดมการณ์ได้พัฒนาขึ้นเป็นหลักการใช้ประพฤติปฏิบัติในวิถีชีวิตของสังคมนั้นๆ ในกาลเทศะเช่นว่านั้น หลักอุดมการณ์กับการปฏิบัติจึงบรรจบสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ความเป็นสากลของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จริงๆ แล้ว จึงมีข้อจำกัดอยู่ในตัวเอง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทั้งเรื่องความไม่ชัดเจนของสิทธิมนุษยชน และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนจากการดำเนินการของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ ปราบกฏการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ายังมีช่องว่างอยู่มากระหว่างเรื่องสิทธิมนุษยชนกับมวลชนส่วนใหญ่ ประเด็นคงจะไม่อยู่ที่ว่าใครผิดใครถูก แต่เห็นจะเป็นปัญหาที่ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนยังมิได้ผสมผสานเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมของไทยอย่างแท้จริง จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างกรอบ หรือจำกัดปัญหานี้ให้อยู่ในกรอบแนวความคิดที่ชัดเจนในเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่สอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมไทย เพื่อช่วยให้ปัญหาลดลงหรือความขัดแย้งเรื่องสิทธิมนุษยชนลดน้อยลง ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน ตามแนวความคิดในเรื่องสิทธิธรรมชาติของโลกตะวันตก
2. เพื่อทราบถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย ปัญหาระหว่างสิทธิของปัจเจกชน และสิทธิของสังคมโดยรวม
3. เพื่อทราบถึงการแถลงข่าวจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาหรือไม่อย่างไร ตามอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนในแนวความคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติ ของโลกตะวันตก
4. เพื่อทราบถึงการแถลงข่าวจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาหรือไม่ ในมุมมองของสังคมไทย

5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไปถึง สาเหตุของปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการแถลงข่าวจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ และเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ภายใต้กรอบแนวความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจน

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาถึงการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่นั้นจะต้องมีการกำหนดกรอบความคิดในเรื่อง สิทธิมนุษยชนให้ชัดเจน จำเป็นที่จะต้องนำแนวความคิดของประเทศตะวันตกอันเป็นแม่แบบของแนวความคิดของประชาธิปไตยมาอ้างอิง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งประเทศไทยนำมาใช้เป็นรูปแบบการปกครองประเทศ และเป็นต้นกำเนิดสิทธิมนุษยชน และเรื่องสิทธิ และเสรีภาพ ในมุมมองที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน

การแถลงข่าว ในการวิจัยนี้หมายถึงเฉพาะการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ โดยวิธีการจัดให้มีการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนอย่างเป็นทางการ โดยมีตัวผู้ต้องหามาเข้าร่วมอยู่ด้วยกับผู้แถลงข่าว

การศึกษาครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์อยู่ที่กระบวนการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นองค์กรของรัฐเท่านั้น ไม่ก้าวล่วงไปถึงการเสนอข่าวของสื่อมวลชนแต่อย่างใด

สมมุติฐาน

การศึกษาเรื่องการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจนี้ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (DESCRIPTIVE RESEARCH) ในช่วงต้นเพื่อศึกษาถึง “สิทธิของมนุษย์” หรือ ที่เรียกว่า “สิทธิมนุษยชน” ตามแนวความคิดของสิทธิธรรมชาติ สิทธิของมนุษย์ในสังคมควรเป็นอย่างไร มุ่งในด้านการพรรณนาถึงลักษณะของสิทธิมนุษยชนว่าครอบคลุมสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์เพียงไร และคำนึงถึงสภาวะจิตใจที่ไม่สามารถมองเห็นได้หรือไม่

และในช่วงที่สอง จะนำแนวทางของสิทธิมนุษยชน ในช่วงแรกมาเปรียบเทียบกับแนวความคิดของสังคมไทยปัจจุบัน ว่าการแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้กระทำความผิด หรือสิทธิมนุษยชนหรือไม่อย่างไร ในมุมมองของอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน และ เพื่อศึกษาหาความเข้าใจสิทธิมนุษยชนอย่างมีระบบบนรากฐานของชีวิตความเป็นจริงในสังคมไทย จึงใช้วิธีการศึกษาแบบออกแบบสอบถามทัศนคติคนในสังคมไทย ในกลุ่ม อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ต่างๆ โดยผู้ศึกษามีสมมุติฐาน ดังนี้

1. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน

2. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นนั้น และการแถลงข่าวนั้นเป็นประโยชน์ต่อมหาชน ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย

3. การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้ต้องหาของข้าราชการตำรวจ ในกรณีผู้ต้องหากระทำผิดต่อกฎหมาย ไม่มีเอกชนเป็นผู้เสียหาย และการแถลงข่าวนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือมหาชน เป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน ตามมุมมองของสังคมไทย

วิธีศึกษา

1. ประเภทและลักษณะของการวิจัย

1.1 การศึกษาเรื่อง สิทธิมนุษยชนที่ถูกละเมิดโดยรัฐ ศึกษากรณีการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ ในเบื้องต้นจะต้องทราบถึง สิทธิมนุษยชนคืออะไร มีรากฐานแนวความคิดมาอย่างไร จึงทำให้มนุษย์มีสิทธิในตัวมนุษย์เองเช่นนั้น ในการหาคำตอบนี้ จึงต้องใช้การศึกษาวิจัยค้นคว้าในเอกสาร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (DESCRIPTIVE RESEARCH) เพื่อให้ทราบถึง สิทธิมนุษยชนที่ชัดเจน หรือมีกรอบแนวความคิดที่ชัดเจน และตามแนวความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนดังกล่าว การแถลงข่าวผลการจับกุมผู้กระทำความผิดของข้าราชการตำรวจในปัจจุบัน เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวหรือไม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH)

1.2 ในส่วนที่สอง เป็นการศึกษาว่า ตามแนวความคิดอุดมการณ์ของสิทธิมนุษยชนที่ค้นพบในการศึกษาในช่วงแรกดังกล่าว ตามมุมมองของสังคม วัฒนธรรมไทยแล้วคนในสังคมไทย กลุ่มต่างๆ และสังคมโดยรวม มีมุมมองสอดคล้องกับอุดมการณ์สิทธิมนุษยชน ตามแนวความคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติ ของโลกตะวันตกหรือไม่ การวิจัยในส่วนที่ 2 นี้ จึงใช้การวิจัยแบบเก็บข้อมูลภาคสนาม ของกลุ่มประชากรซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมไทย

2. ขั้นตอนในการศึกษา

2.1 การสร้างกรอบแนวความคิด

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้านี้ ในเรื่องของสิทธิมนุษยชนที่ถูกละเมิด สิทธิมนุษยชนค่อนข้างจะเป็นสิ่งที่เป็นอุดมคติ อุดมการณ์ ในความเป็นจริงแล้วขาดความชัดเจนว่าสิ่งใดเป็นสิทธิของมนุษย์ที่แท้จริงตามธรรมชาติ ที่ผู้ใดจะละเมิดไม่ได้ หากไม่ทราบว่าสิทธิมนุษยชนคืออะไรแล้ว เราก็ไม่สามารถบอกได้ว่า การกระทำใดเป็นการละเมิดสิทธิ

อันนั้น การศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างกรอบแนวความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้ชัดเจนเสียก่อน โดยจะใช้แนวความคิดเรื่อง สิทธิมนุษยชน จากทฤษฎีปรัชญาในเรื่องสิทธิธรรมชาติ กฎหมายธรรมชาติ ทฤษฎีในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ของนักปรัชญาตะวันตก ซึ่งเป็นแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน ใช้เป็นกรอบในการตัดสินใจ และเพื่อให้เกิดการศึกษาในเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นอุดมการณ์ มีระบบเป็นความจริงมากยิ่งขึ้น เพื่อลดช่องว่างระหว่างการปฏิบัติ หรือความเป็นจริง กับอุดมการณ์ จึงใช้ทฤษฎีดังกล่าวเป็นกรอบแนวความคิดในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากต้องการข้อมูลในเชิงลึก เพื่อให้ได้ความชัดเจนของความหมาย และได้ข้อมูลครอบคลุม หลากหลาย จึงกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

2.2.1 การวิจัยค้นคว้าจากเอกสาร (DOCUMENTARY RESEARCH) เพื่อเก็บข้อมูลในเรื่อง

- สิทธิของมนุษย์ในสภาวะธรรมชาติ
- สิทธิ และเสรีภาพ
- กฎหมายธรรมชาติ
- สิทธิมนุษยชน
- สิทธิส่วนบุคคล

เพื่อทราบถึงความเป็นมา และกำหนดความชัดเจน จากแนวความคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของนักปรัชญาตะวันตก นักวิชาการ หนังสือ ตำรา และวารสารต่างๆ

2.2.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับ การละเมิดสิทธิมนุษยชน ในมุมมองของสังคมไทย โดยออกแบบสอบถาม และสำรวจจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของสังคมไทย และตัวแทนของคนกลุ่มต่างในสังคมไทย เช่น กลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มอายุต่างๆ กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ฯลฯ และใช้การสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการศึกษาจะใช้กลุ่มประชากรซึ่งรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนได้มาก เป็นกลุ่มประชากรซึ่งอยู่ใกล้แหล่งข้อมูลและข่าวสาร โดยเพื่อให้ประชากรตัวอย่างเป็นตัวแทนของสังคมไทยได้ จึงเลือกกลุ่มประชากรเป็น 2 ประเภท

ก.กลุ่มประชากรในสังคมเมือง โดยใช้กลุ่มประชากรตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ในการตอบแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้กลุ่มประชากรตัวอย่างสามารถเป็นกลุ่มประชากรที่แทนที่คณะของสังคมไทยโดยรวมได้

โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษายเป็น 5 บท คือ

1. บทที่ 1 บทนำ สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการศึกษา สมมุติฐาน วิธีศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
2. บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการของแนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชน
3. บทที่ 3 วิธีการศึกษาวิจัย โดยส่วนแรกกล่าวถึงศึกษาแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนดังกล่าวมาในบทที่ 2 และส่วนที่ 2 กล่าวถึงการศึกษาวิจัยแนวความคิดอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนในสังคมไทยโดยทำการวิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามในสังคมไทย
4. บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัยแนวความคิดในกรณีศึกษาจากข้อมูลภาคสนามในสังคมไทย
5. บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน บนรากฐานในเรื่อง สิทธิธรรมชาติตามแนวความคิดของโลกตะวันตก เป็นกรอบแนวความคิดในการตัดสินใจว่า การกระทำใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่
2. ทราบถึงปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในการการแถลงข่าวจับกุมผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังคมไทย ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ มีเงื่อนไขอะไรในการตัดสินใจ
3. ใช้ผลเป็นสื่อแสดงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และหันมามองการแถลงข่าวจับกุมผู้กระทำผิดของตนว่า ในเรื่องใดควรกระทำหรือไม่ โดยนำมุมมองของอุดมการณ์สิทธิมนุษยชนและมุมมองในทัศนะของสังคมไทย เข้ามาเป็นกรอบแนวความคิดในการตัดสินใจดำเนินการ
4. นำผลไปใช้กระตุ้นให้ สังคมไทย สาธารณชน สื่อมวลชน คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และหันมาพิจารณาการเสนอข่าวผลการจับกุมผู้กระทำผิดที่เผยแพร่โดยสื่อมวลชนว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่สมควรที่ปฏิบัติ